

i Orden for enhver af de mangfoldige Udbetalinger og Beregninger af de forskellige Statstilskud til det kommunale Skolevæsen. Arbejdet hermed for Købstæderne, hvis Antal er 83 med tilsammen ca. 3 300 Lærere og Lærereinder, fordeler sig nu paa 25 Skoleraad, og det kan ikke forventes, at Skoleraadene skulde kunne ned sætte deres Udgifter med et saadant Beløb, som Overtagelsen af Arbejdet vilde koste Centraladministrationen. Hertil kommer, at Skoleraadene ofte sidder inde med et lokalt Kendskab, der er af Betydning for det nævnte Arbejde og for en let og hurtig Berigtigelse af Uoverensstemmelser, der maatte vise sig mellem Kommunernes og Skoleraadenes Opgørelser.

Imidlertid bunder de Overvejelser, der har ført til Forslaget om Ophævelsen, sikkert mest i Utilfredshed med, at Købstæderne faar deres Statstilskud udbetalt kvartalsvis og bagud, medens de selv maa udbetale Lærerlønningerne maanedsvist og forud. Det kan imidlertid med Lethed indrettes saaledes, at Købstæderne hurtigere faar en à conto-Udbetaling, der da senere endelig berigtiges.

I Henhold til det ovenanførte oprettholder Forslaget Skoleraadsadministrationen for Købstæderne, men i Stedet for de nuværende Skoleraad foreslaar man oprettet et efter nye Regler sammensat Skoleraad for hver Amtsraadsreds, da de nuværende Skoleraad — bestaaende indenfor den enkelte Amtsraadsreds af hele Amtsrådet og et i Forhold til dette efter Folketallet bestemt Antal Repræsentanter for Amtets Købstæder (Lov 8. Marts 1856 § 6), og ved Siden af dette Raad en Amtsskoleledelse, bestaaende af samtlige Medlemmer af Amtets Skoledirektioner — er et for vidtløftigt Apparat til Styrelsen af de Anliggender, der er henlagt eller passende kan henlægges til disse Myndigheder. Begge disse er derfor sammendragne i de nye Skoleraad. Forslaget gaar ud paa, at Skoleraadet skal bestaa af 15 Medlemmer, der vælges af de samme kommunale Myndigheder, som hidtil har været repræsenteret i Skoleraadet (§ 23).

Et andet Hovedsynspunkt ved den fremtidige Ordning af Skolens Styrelse og Tilsyn, som stærkt var blevet fremdraget af Tilsynskommissionen af 1909, var det, navnlig ofte fra Lærernes Side rejste Krav om, at der i Skoletilsynet skaffes større Plads for den pædagogiske Sagkundskab som raadgivende og vejledende overfor Skolen og Skolemyndighederne, og i det af Kommissionen udarbejdede Lovforslag var der derfor

foreslaaet en pædagogisk sagkyndig Tilsynsmand (Amtsskolekonsulent) i hvert Amt. De forskellige herpaa byggede Forslag bevarede vel denne Tilsynsmand, men i meget forringet Skikkelse. Ved den midlertidige Lov for de sønderjydske Landsdele af 30. Juni 1920, jfr. Lov af 1. Maj 1923, blev Amtsskolekonsulenten imidlertid ført ud i Livet i en til Kommissionsudkastet af 1911 i det væsentlige svarende Skikkelse. Ogsaa Flertallet af Kommissionen af 1919 satte Indførelsen af Amtsskolekonsulenter op som en Hovedfordring.

Savnet af en Vejledning for de Lærere, der er i Funktion, og som ved forstaaende Hjælp kan bringes over et dødt Punkt eller over Vanskeligheder i faglig eller disciplinær Henseende, har været følt stærkt. En saadan Mand vil dernæst ved det indgaaende Kendskab, han ved sine Besøg i Skolerne kan faa til hele Kredens Skolevæsen og de der virkende Personer, kunne være til stor Hjælp for Direktionen under dennes Tilsynsvirksomhed.

Det skal ogsaa anføres, at de Erfaringer, man har fra de sønderjydske Landsdele, i høj Grad taler for Oprettelsen af den heromhandlede Stilling, og nærværende Lovforslag foreslaar derfor, at der oprettes en Række Embeder som Amtsskolekonsulenter, hvis Virksomhedsomraade skal omfatte en eller flere Amtsraadsredse.

3. De kommunale Skolers indre Styrelse.

Lovgivningen om den danske Folkeskole i det 19de Aarhundrede taler ikke om Skolernes indre Styrelse, idet det er forudsat fra alle Sider, at hver af Lærerne bestyrer sin Skoleafdeling, uden at Førstelæreren har nogen Myndighed over de andre Lærere. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet henledte imidlertid i et Cirkulære af 21. Maj 1895 Skoledirektionernes Opmærksomhed paa det heldige i, at der gives Førstelæreren paa Landet og Overlæreren i Byerne en vis Myndighed som Skolens Leder, og i Købstæderne er der ved de af Ministeriet i Henhold til Cirkulære af 5. Oktober 1900 approberede Instrukser tillagt Overlærerne en saavel administrativ som pædagogisk Tilsynsmyndighed. Ved Lov af 27. Maj 1908 § 3, Stk. 2, blev der givet Førstelæreren paa Landet Ret til et særligt Honorar som „Skolens Leder“, naar han er ansat ved en Skole i en købstadlignende Landsby, hvor Skolebørnene er fordelt i mindst 7 Klasser. Denne Bestemmelse er opretholdt ved Lov Nr. 561 af 4. Oktober 1919 § 2, dog at der herefter kun kræves 5 Klasser i Skolen, for at Honoraret